

Grundlagsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av påföljdsbestämmelserna i dataskyddslagen och lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten

Till förvaltningsutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av påföljdsbestämmelserna i dataskyddslagen och lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten (RP 46/2026 rd): Ärendet har remitterats till grundlagsutskottet för utlåtande till förvaltningsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Virpi Koivu, justitieministeriet
- professor Sakari Melander
- professor Olli Mäenpää
- professor Tuomas Ojanen.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att dataskyddslagen och lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten ändras. De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2027.

I propositionen ingår ett avsnitt om lagförslagets förhållande till grundlagen och lagstiftningsordningen. Enligt regeringens uppfattning kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Regeringen anser det dock önskvärt att grundlagsutskottet lämnar utlåtande i ärendet.

Utlåtande GrUU 40/2026 rd

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

(1) Regeringen föreslår att dataskyddslagen och lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten ändras. Det föreslås att också myndigheter och organ inom den offentliga förvaltningen ska kunna påföras administrativa påföljdsavgifter för överträdelser av dataskyddslagstiftningen. De administrativa påföljdsavgifterna ska enligt propositionen som huvudregel omfatta alla myndigheter, med vissa undantag som föreskrivs i lag. Propositionen gäller nationell lagstiftning, och den EU-reglering som anknyter till den har i de relevanta delarna inte ändrats sedan den genomfördes nationellt (t.ex. s. 26—27 och 102—105).

(2) Enligt grundlagsutskottets uppfattning är det inte konstitutionellt oproblematiskt att utsträcka regleringen om påföljdsavgifter till myndighetsverksamhet. Som det påpekas också i propositionen ansåg grundlagsutskottet år 2018, vid bedömningen av regeringens proposition med förslag till lagstiftning som kompletterar EU:s allmänna dataskyddsförordning, att det inte var konstitutionellt problemfritt att låta bestämmelserna om påföljdsavgift gälla myndighetsverksamhet (GrUU 14/2018 rd, s. 20). Grundlagsutskottet har efter det utlåtandet upprepade gånger ansett det vara konstitutionellt problematiskt att påföljdsavgifterna utsträcks till myndighetsverksamhet (se GrUU 32/2026 rd, stycke 6).

(3) Grundlagsutskottet upprepade i sitt utlåtande GrUU 32/2026 rd sin tidigare ståndpunkt att det av flera orsaker inte är konstitutionellt oproblematiskt att utsträcka bestämmelserna om påföljdsavgift till myndighetsverksamhet (GrUU 32/2026 rd, stycke 6). Grundlagsutskottet ansåg då att det till lagförslaget bör fogas en uttrycklig bestämmelse om att påföljdsavgift inte kan påföras en myndighet. Det var ett villkor för att lagförslaget skulle kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning (GrUU 32/2026 rd, stycke 9).

(4) Propositionens förslag att administrativa påföljdsavgifter också ska kunna påföras myndigheter och organ inom den offentliga förvaltningen för brott mot dataskyddslagstiftningen avviker från grundlagsutskottets etablerade utlåtandep Praxis, enligt vilken det av flera skäl är konstitutionellt problematiskt att påföra myndigheterna påföljdsavgift. Grundlagsutskottet har tidigare fäst uppmärksamhet vid att myndigheterna är bundna av laglighetsprincipen i förvaltningen enligt 2 § 3 mom. i grundlagen och att myndigheterna måste iaktta de allmänna förvaltningslagarna. Till ställningen som tjänsteman hör enligt 118 § i grundlagen ett tjänsteansvar för fel som begås i arbetet (GrUU 32/2026 rd, stycke 6). Den centrala konstitutionella frågan vid bedömningen av propositionen är således om det i propositionen har anförts sådana tillräckligt vägande och godtagbara skäl ur grundlagens synvinkel att regleringen bör bedömas annorlunda än i grundlagsutskottets ovan beskrivna Praxis.

(5) Grundlagsutskottet anser att bedömningssituationen i den nu aktuella propositionen inte avviker så mycket från tidigare bedömningssituationer som gäller möjligheten att påföra myndigheterna påföljdsavgifter, och det har inte framförts sådana tillräckliga skäl för regleringen att den nu föreslagna ordningen bör bedömas annorlunda än tidigare. Förvaltningsutskottet måste stryka bestämmelserna om påföljdsavgifter som påförs myndigheter i 24 och 24 a § i lagförslag 1 och i 51 och 58 a—58 c § i lagförslag 2. Utan sådana ändringar kan lagförslag 1 och 2 inte behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Utlåtande GrUU 40/2026 rd

FÖRSLAG TILL BESLUT

Grundlagsutskottet anför

att lagförslag 1 och 2 kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning, men bara om utskottets konstitutionella anmärkningar till bestämmelserna om påförande av påföljdsavgifter för myndigheter beaktas på behörigt sätt.

Helsingfors 3.6.2026

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Heikki Vestman saml
vice ordförande Onni Rostila saf
medlem Petri Honkonen cent
medlem Hannu Hoskonen cent
medlem Arja Juvonen saf
medlem Atte Kaleva saml
medlem Teemu Keskisarja saf
medlem Mats Löfström sv
medlem Johannes Yrttiaho vänst
ersättare Pertti Hemmilä saml
ersättare Jani Mäkelä saf
ersättare Saku Nikkanen sd.

Sekreterare var

utskottsråd Lauri Koskentausta.